

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

MACEDONIA

**USAID Projekti për arsimin fillor - PEP
Komponenta për renovimin e shkollave**

**Përforcimi i kapaciteteve të këshillave
shkollore**

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

MACEDONIA

LEGJISLATIVA

USAID | **MACEDONIA**
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Respektimi i ligjeve është bazë për ndërtim më të suksesshëm të shtetit, për institucione më të suksesshme dhe për njerëz më të suksesshëm.

- Kushtetuta – akti më i lartë juridik shtetëror
  - Korniza për sjelljen e ligjeve
  - Është sjellë me datë 17.11.1991
  - Janë miratuar 31 Amandamente në 6 procedura amandmanesh

- Ligjet e ndara sipas lëmive
  - Rregullimi shtetëror i RM
  - Gjyqësori
  - Ekonomia
  - Financa
  - Trashëgimia
  - Marrëdhëinet e punës
  - Shërbimet publike
  - Urbanizmi
  - Marrëdhëniet jashtë shtetit
  - Aktet ndërkombëtare

- Shërbimet publike
  - Rregullore të përbashkëta
  - Arsim dhe edukim
  - Shkencë dhe informatikë
  - Kulturë
  - Sport
  - Informim publik
  - Mbrojtje shëndetësore
  - Mbrojtje sociale

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

MACEDONIA

- **Arsimi**
  - Ligji për mbrojtjen e fëmijëve
  - Ligji për arsimin fillor
  - Ligji për arsimin e mesëm
  - Ligji për arsim profesional dhe trajnim
  - Ligji për arsimin sipëror
  - Ligji për arsimin e të rriturve
  - Ligji për Byronë për zhvillimin e arsimit
  - Ligji për inspeksionin e arsimit

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

MACEDONIA

- **Arsimi**

- Ligji për Standardet e nxënësve dhe studentëve
- Ligji për Shërbimin pedagogjik
- Ligji për Qendrën shtetërore për provim
- Ligji për libra shkollorë në shkollat fillore dhe të mesme
- Ligji për njohje të kualifikimeve profesionale
- Ligji për themelimin e agjencioneve për programe arsimore evropiane dhe azhuritetit
- Ligji për institucionet e larta arsimore të bashkësive fetare
- Ligji për themelimin e institucioneve të larta

- **Arsimi fillor**
  - Ligji i parë për arsimin fillor në Republikën e pavarur të Maqedonisë është sjellë në vitin 1995
  - Deri në vitin 2008 janë bërë 19 korigjime (ndryshime, plotësime, vendime të Gjyqit Kushtetues)
  - Ligji i ri është sjellë më 19.08.2008
  - Deri tani janë bërë 7 korigjime, nga të cilët 3 me vendim të Gjyqit kushtetues

- Karakteristikat
  - Ndryshimet e shpeshta
  - Jokonzistenca
  - Qasje më e madhe

Ushtrim

- Numëroni mënyra se si të punësuarit e shkollës Suaj i ndjekin ndryshimet e akteve ligjore dhe nënligjore të arsimit fillor
- Numëroni mënyra të informimit të të punësuarve në shkollë për aktet ligjore dhe nënligjore
- Numëroni mënyra të kryerjes së vlerësimeve për dituritë dhe për respektimin e akteve ligjore dhe nënligjore

Koha është për...

LIGJI PËR ARSIMIN FILLOR

- Konpetenca, të drejta dhe obligime
  - Këshilli shkollor
  - Drejtori
  - Prindërit
  - Arsimtarët

KOMPETENCAT E KSH

- Përbërja
- Mandati – tre vjet, ndërsa për prindërit është për periudhën deri në mbarimin e shkollimit fillor të fëmiut të tyre, por jo më shumë se tre vjet.
- Kryetari i KSH zgjidhet me votim të fshehtë
- Vendimet e KSH miratohen me shumicën e votave nga numri i përgjithshëm i anëtarëve.

KOMPETENCAT E KSH

- Përfaqësuesit në KSH nga shkolla zgjidhen drejtpërdrejtë dhe me votim të fshehtë nga ana e Këshillit arsimor.
- Përfaqësuesit e prindërve i zgjedh Këshilli i prindërve drejtpërdrejtë dhe me votim të fshehtë.
- Procedura për zgjedhjen e përfaqësuesve të punësuar në shkollën fillore dhe të prindërve në këshillin shkollor të shkollës përcaktohet me statutin e shkollës.

KOMPETENCAT E KSH

- Këshilli shkollor i shkollës fillore:
  - miraton statut, program vjetor dhe raport për punën e shkollës
  - miraton program zhvillimor të shkollës dhe program për futjen e standardeve më të larta, si dhe programe tjera,
  - propozon plan financiar dhe llogari financiare deri te themelues,
  - e zbaton procedurën për zgjedhjen e drejtorit
  - jep mendim deri te drejtori për zgjedhjen e arsimtarëve

KOMPETENCAT E KSH

- parashtron propozim deri te drejtori për ndalesë të marrëdhënies së punës për arsimtarët të cilët nuk tregojnë rezultate të kënaqshme
- vendos për kundërshtimet dhe ankesat e të punësuesve
- vendos për ankesat e nxënësve dhe prindërve
- kryen edhe punë të tjera të përcaktuara me statut
- KSH për ankesat e parashtruara duhet të vendos në afat prej 15 ditëve nga dita e parashtrimit të ankesës.

KOMPETENCAT E DREJTORIT TË SHF

- Drejtori është përgjegjës për ligjshmërinë në punë dhe punën materialo-financiare të shkollës.
- Kushtet për drejtor të SHF
- Mandati i drejtorit zgjat katër vjet, me mundësi edhe për një mandat tjetër.

KOMPETENCAT E DREJTORIT TË SHF

- Drejtori i kryen punët si vijon:
  - e përfaqëson dhe prezenton shkollën, si dhe është përgjegjës për punët ligjore,
  - e organizon, planifikon dhe udhëheq punën në shkollën fillore,
  - përgatit program zhvillimor të shkollës,
  - përgatit propozim për programin e punës së shkollës dhe është përgjegjës për realizimin e tij,
  - është përgjegjës për realizimin e të drejtave dhe obligimeve të nxënësve,

KOMPETENCAT E DREJTORIT TË SHF

- bën zgjedhjen, shpërndarjen dhe vendos për ndalesën e marrëdhënies së punës së arsimtarëve, bashkëpunëtorëve profesional dhe edukatorëve dhe kuadrit tjetër administrativo-teknik në pëlqim me ligjin për marrëveshje kolektive dhe aktet e shkollës,
- nxit aftësimin dhe ngritjen profesionale të arsimtarëve, bashkëpunëtorëve profesional dhe edukatorëve,
- formon dhe udhëheq me komisionin shkollor për vlerësim ekstern

KOMPETENCAT E DREJTORIT TË SHF

- kujdeset për bashkëpunimin me prindërit,
- siguron zbatimin e vendimeve të këshillit shkollor,
- miraton sistematizimin e vendeve të punës,
- ngre procedurë për përgjegjësi disiplinore të arsimtarëve, bashkëpunëtorëve profesional dhe edukatorëve,
- kryen edhe punë të tjera në bazë të ligjit dhe statutit të shkollës.

USHTRIM – STUDIMI I RASTIT

- Aktivitete të KSH pas marrjes së aktvendimit nga Inspektorati shtetëror i arsimit

OBLIGIMET E PRINDËRVE

- Prindi ka obligim që:
  - Ta regjistroj fëmijun e tij në shkollë, të ofron vërtetim për marrjen e vaksinave dhe t'i mundësoj ta kryej obligimin për arsim dhe edukim të obligueshëm shkollor
  - Për çdo mungesë të nxënësit ta informon kujdestarin e paraleles për arsyet e mungesës
  - Të paraqitet për këshillim pas thirrjes së shkollës
  - Të bashkëpunoj me shkollën

TË DREJTAT E PRINDËRVE

- Prindërit kanë të drejtë
  - Të jenë të informuar për të gjitha aktivitetet në të cilat marrin pjesë fëmijët e tyre
  - Të zgjedhin dhe të zgjidhen në organet dhe komisionet
  - Të marrin pjesë në aktivitetet të cilat i parasheh ligji
    - vetëvlerësimi,
    - Procedura për përsosjen e arsimtarëve në tituj,
    - Procedura për rishqyrtimin e aftësive për punë të arsimtarëve

OBLIGIMET E ARSIMITARËVE

- Realizimi i mësimit dhe llojet tjera të organizimit të punës me nxënës
- Përgatitja për mësim
- Arsimin dhe edukimin e nxënësve
- Bashkëpunim me prindërit dhe të punësuarit në shkollë
- Pjesëmarrje në notimin ekstern vetëvlerësimin
- Udhëheqje të pjesës administrative nga puna
- Përsosja profesionale
- Ndjekja e rregullave të vendit të punës

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

MACEDONIA

TË DREJTAT E ARSIMTARËVE

- Të zgjedhin dhe të zgjidhen në organet dhe komisionet
- Të përsosen profesionalisht
- Të parashtrojnë iniciativa
- Aktivisht të marrin pjesë në të gjitha nivelet e punës
- T'i shfrytëzojnë të drejtat nga marrëdhënia e punës
- Të përparojnë në karrierë
- Të jenë të zgjedhur në funksione udhëheqëse
- Të organizohen në sindikata

Koha është për...

AKTET NËNLIGJORE

- Rregullorja për formën dhe përmbajtjen e evidencës pedagogjike në shkollën fillore, si dhe mënyra e udhëheqjes së saj
- Rregullorja për mënyrën e realizimit të ekskurzioneve të nxënësve dhe aktiviteteve tjera të lira të nxënësve në shkollat fillore
- Rregullorja për formën, përmbajtjen dhe mënyrën e udhëheqjes së dosjes profesionale të arsimtarit dhe bashkëpunëtorit profesional në shkollën fillore

AKTET NËNLIGJORE

- **Rregullojrja** për mënyrën e organizimit dhe realizimit të vlerësimit ekstern të nxënësve në shkollat fillore, mënyra e formimit dhe punës së komisionit shkollor, fshehtësia e materialit për vlerësim ekstern, mënyra dhe procedura për kontrollimin e testeve nga komisioni shkollor, si dhe forma dhe përmbajtja e raportit

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

MACEDONIA

AKTET NË FAZË TË PËRGGATITJES

- Mënyra e organizimit të garave
- Forma dhe përmbajtja e programit vjetor për punën e shkollës
- Mënyra e shpërblimit dhe vendosja e masave pedagogjike
- Programi për këshillimin e prindërve
- Mënyra për notimin dhe realizimin e vlerësimit
- Mënyra për realizimin e mësimit interaktiv
- Rregullore për kohën e punës
- Programi për përsosje profesionale
- Mënyra për përsosjen profesionale të arsimtarëve në karrierë
- Mënyrat dhe lëmenjtë për realizimin e vetëvlerësimit

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

MACEDONIA

AKTET TJERA

- Konceptcioni për arsimin fillor nëntëvjeçar
- Planet dhe programet mësimore
- Indikatorët për cilësi të punës në shkollat fillore dhe të mesme
- Hapat kah arsimi i integruar i sistemit arsimor në RM
- Programi nacional për zhvillim të arsimit në RM 2005 - 2015

TË DREJTA DHE OBLIGIME TJERA TË SHKOLLËS

- Të bashkëpunoj me këshilltarët e Byrosë për zhvillimin e arsimit
- Të mundësoj mbikëqyrje inspektuese nga inspektorët përkatës
- Të siguroj kushte për realizimin e të drejtave të nxënësve
- Të bashkëpunoj me Shërbimin pedagogjik
- Të bashkëpunoj me Qendrën shtetërore për provim
- Të kryej pranim, sistemim, shpërndarje dhe kthyerje të librave shkollore

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

MACEDONIA

TË DREJTA DHE OBLIGIME TJERA TË SHKOLLËS

- Të ndërmerr masa për realizimin e të drejtave dhe obligimeve të të punësuarve
- T'i rregulloj marrëdhëniet e brendshme në shkollë
- Të ndërmerr masa për sigurinë dhe shëndetin gjatë punës
- Të ndërmerr masa për sigurim dhe mbrojtje
- Të ndërmerr masa për sigurimin e të dhënave personale

LIGJE TË TJERA

- Ligji për trajtimin e ankesave dhe propozimeve
- Të ndërmerr masa për mbrojtje nga pirja e duhanit
- Ta organizon punën e bibliotekës shkollore
- T'i respektoj festat
- Të parandaloj konflikt të interesit

USHTRIM

- Theksoni/numëroni akte interne të cilat do t'i regullojnë dhe përmirësojnë marrëdhëniet, të drejtat dhe obligimet në shkollë, të cilat mund t'i miratoj këshilli shkollor.
- Filloni nga prioritetet në shkollë të cilat mendoni se duhet të përmirësohen
- Qëllimi është që çdo akt të theksuar, prezentuesi duhet ta arsyetojë

DREJTIME

- Edhe pse duket voluminoze, ekipi (personi) i zgjedhur, me qasje sistematike mund të thekson informata të vogla përmbajtësore për rregullativën e përgjithshme ligjore e cila duhet t'u ofrohet të punësuarve në shkollë
- Me këtë do të sigurohet parakusht për respektimin e rregullave dhe informim për të drejtat dhe obligimet

USAID | **MACEDONIA**
FROM THE AMERICAN PEOPLE

SIPAS RREGULLËS LUAJNË
VETËM ATA QË I DIJNË
RREGULLAT

Koha është për...

USAID | **MACEDONIA**
FROM THE AMERICAN PEOPLE

SIGURIMI I CILËSISË

SIGURIMI I CILËSISË

- Cilësia e punës në KSH
- Cilësia e punës së shkollës

CILËSIA E PUNËS SË KSH

- Planifikimi dhe organizimi i punës së KSH - qëllimet
  - Të detektohen anët e forta dhe anët për përmirësimin e këshillit shkollor;
  - Të ngritet vetëdija publike për arsimin;
  - Të konstatohet domosdomoshmëria e planifikimit;
  - Të përcaktohen dokumentet strategjike të cilat i përgatit shkolla;
  - Të shpjegohet procedura për përgatitjen e dokumenteve strategjike.

CILËSIA E PUNËS SË KSH

- Financat – qëllimet
  - Të detektohen burimet e financave në shkollë;
  - Të sqarohet procedura e shpërndarjes së mjeteve nga niveli qendror dhe lokal deri te ai shkollor;
  - Të përcaktohen kompetencat e KSH në raport me financat e shkollës;
  - Të përcaktohen mjetet plotësuese të shkollës nga burimet vendore dhe ata të huaja;
  - Të njihen me procedurat e përpunimit të planeve financiare nga llogari të ndryshme të shkollës;
  - Të sqarohet procedura për vlerësimin e gjendjes teknike të objekteve shkollore dhe vërtetimi i prioriteteve për renovim;
  - Praktikisht të përgatitet kërkesë për investim për projekt konkret prioritar për renovim.

CILËSIA E PUNËS SË KSH

- Komunikimi – qëllimet
  - Të përmirësohen shkathtësitë për organizim dhe udhëheqje të mbledhjeve efikase dhe efektive, udhëheqje të diskutimit nxitës
  - Të përmirësohen shkathtësitë për komunikim cilësor në shkollë dhe me mjedisin
  - Të ngritet ndjeshmëria për rëndësinë nga përmirësimi i mënyrës së të shprehurit në komunikim me partnerët
  - Të njihen me rëndësinë e marrëdhënies cilësore me publikun dhe zhvillimin e shkathtësive për organizimin e aktiviteteve nga kjo lëmi
  - Të përmirësohen shkathtësitë për lobim për shkollën

CILËSIA E PUNËS SË KSH

- Legjislativa dhe sigurimi i cilësisë – qëllimet
  - Të njihen me termat themelore të legjislacionit
  - Të njihen me pjesët thelbësore të Ligjit për arsim fillor
  - Të njihen me mënyrën për krijimin e një sistemi të qëndrueshëm për përcjelljen dhe respektimin e rregulativës ligjore
  - Të aftësohen për zgjidhjen e situatave problemore
  - Të njihen me nevojën për marrjen e përgjegjësisë në sigurimin e cilësisë në punën e shkollës

CILËSIA E PUNËS SË SHKOLLËS

- Krijimi i sistemit të përgjegjësive
- Qasje e drejtë përpërsosje profesionale
- Respektimi i regullativës ligjore
- Azhuriteti në zgjidhjen e problemeve dhe situatave
- Futja e inventivitetit
- Ndërtimi i kulturës
- Vetëvlerësimi
- Vlerësimi integral

VETËVLERËSIMI

- Vetëvlerësimi është tërësi e aktiviteteve për identifikim dhe notim të pavarur të gjendjeve në shkollë
- Parimet themelore
  - Organizim i mirë
  - Objektivitet i tërësishëm
  - Transparencë

VLERËSIMI INTEGRAL

- Vlerësimin integral e realizon Inspektorati shtetëror i arsimit, një herë në tre vjet
- Faza e përgatitjes
  - Anketa, pyetësorë, përpunimi i dokumenteve
- Faza e implementimit
  - Ekipi inspektues, 3-4 ditë
- Faza e informimit
  - Raport draft dhe final, plani akcional
- Mbikëqyrja kontrolluese
  - Gjashtë muaj pas planit akcional